

Eno je gotovo, Quentin Tarantino rad govori. Najljubša fraza tega z Zlato palmo ovenčanega režiserja je *It's cool, man* ali *You know, You know...euh*, kar so francocentrični Francozi takoj prevedli z *J'veux dire, tu vois, j'veux dire*. V Cannesu ga je bilo praktično nemogoče zgrešiti. Kar naprej sva se srečevala in, skoraj bi lahko rekla, prijateljila, kolikor je to v vročičnem kanskem okolju sploh mogoče. Brez zadrege si je skupaj z novinarji ogledal po nekaj filmov na dan in izjavljal, da mu je žal, ker ni član žirije, saj bi si jih tako lahko ogledal še več, vse. Bil je najživahnejši na MTV-jevi zabavi, prisoten na vseh tiskovnih konferencah (na tisti ob filmu Roryja Kellyja **Sleep With Me**, za katerega si je sam izmislil svojo vlogo in zrecital zdaj že antologijski monolog o filmu **Top Gun**, ki je po mnenju njegovega lika v filmu metafora homoseksualnosti, za svoj film **Pulp Fiction** in na tiskovki po podelitvi nagrad), na katerih je v pravi *independent* maniri dobrodušno in obširno odgovarjal na vsa vprašanja. Ko sem ga, nejevoljna zaradi vzdušja nepristopnosti, s katerim so ga ovili agenti DDA-ja, vprašala, zakaj je z njim tako nemogoče dobiti pravi, uradni intervju, je samo odmahnil z roko in dejal: *You know they are all assholes!* Vse skupaj očitno ni bilo ravno *cool*, toda na koncu se je sreča, vsaj Tarantinu, vendarle nasmehnila. Dobil je prestižno palmo in odplul nekam naprej v svojem nevrotičnem tempu pristnega *workaholika* in vročičnega filmofila.

Eno od vprašanj, na katera je moral v Cannesu najpogosteje odgovarjati, se je nanašalo na nasilje, ki zaznamuje njegov prvenec **Reservoir Dogs**, pa tudi v filmu **Pulp Fictionu** ga ni malo. Na zaskrbljena vprašanja nekaterih kritikov, ali vidi v svojih filmih glorifikacijo nasilja, Tarantino sicer ni odgovoril z gromkim smehom, a so njegovi odgovori izzveneli približno tako.

*O tem nimam več kaj povedati, saj sem po filmu **Reservoir Dogs** dal na to temo vsaj štirideset intervjujev. Mislim, da je nasilje samo ena od stvari, s katerimi se v filmu*

QUENTIN TARANTINO

»Intervju« z najbolj simpatičnim nevrotikom, kar jih je doslej spoznala Sanja Muzaferija

lahko ukvarjaš. Če rečete, da ne marate nasilja v filmu, je to tako, kot če rečete, da ne marate slapstick komedije ali plesnih sekvenc v filmih. Ljudje me sprašujejo, od kod vse to nasilje v filmih, jaz pa se sprašujem, od kod ves ta ples? Ne vem. Če bi me kdo vprašal, kako moralno gledam na nasilje v življenju, bi že lahko kaj odgovoril. Ampak, za božjo voljo, nasilje v filmu? Torej, stotič: mislim, da je nasilje v resničnem življenju eden najhujših vidikov sodobne Amerike. Nasilje v filmu pa je zabavno. Rad gledam nasilje v filmu, O.K.? Mogoče zato, ker se zavedam, da ni resnično.

Med laskanjem o tem, da so njegovi filmi videti čisto evropski, so ga vprašali tudi, kaj počne Amsterdam v filmu **Pulp Fiction**. *Ko sem prišel v Evropo, sem bil presunjen nad majhnimi razlikami med Ameriko in Evropo. Ni velikih razlik, je pa na tisoče majhnih. V evropskih avtobusih ti vrnejo denar, v Los Angelesu pa te vržejo ven, če nimaš točno pripravljene drobiža.*

Osupnjen nad dejstvom, da lahko v evropskem kinu, v Parizu, kupiš pivo v steklenici in *Royal Cheese* hamburger, navdušen nad McDonaldsom v Stockholmu (za nalogo si je namreč zadal, da v vsakem evropskem mestu, ki ga obiše, obvezno preizkusi tudi lokalni McDonalds), je Tarantino vse svoje majhne, zanj nepre-

cenljive evropske izkušnje (Američani jih navadno strnejo v vzklík *How exciting!*), vključil v film.

Tarantina so pogosto spraševali, ali glede na številne rasistične izjave, ki jih izrekajo njegovi zli junaki tako v filmu **Reservoir Dogs** kot v **Pravi stvari** (*True Romance*), misli, da je razidem še vedno globoko vkoreninjen v ameriški družbi. Ko so ga na tiskovni konferenci ponovno vprašali o tem, je preprosto odgovoril: *Ne vem*. In dodal: *Zdi se mi, da kljub pogostemu omenjanju besede nigger, nisem povsem prepričan, ne vem, ali so fantje v filmih **Reservoir Dogs**, **Prava stvar** ali **Pulp Fiction** v resnici rasisti ali ne. Oni govorijo *necenzurirano*, to je vse. Kot ženske, ki govorijo o moških, ko njih ni zraven. Razumljivo, da je to čisto drugačen način pogovora, kot tedaj, ko so v bližini moški. Tako je tudi s fanti. Sicer pa ne moreš povedati šale o črnih, ne da bi uporabil besedo nigger, to potem sploh ni smešno. Niti na misel mi ne pride, da bi cenzuriral to, kako moji liki govorijo. To je vse. Ne mislim, da sem v svojih filmih ne vem kako globoko premišljal probleme rasizma. Sem samo realno, živo slikal like. Če so rasisti, če so vulgarni, če se vdajajo drogami, alkoholu, nasilju, je to seveda zato, ker je v življenju zares tako — mar vam to ni padlo na pamet! Monolog, ki ga v filmu **Prava stvar** Dennis Hopper izreka Christopherju Walkenu, po mojem*

mnenju ni rasističen. On samo ve, da bo s tem izzval Walkena, lik, ki ga ta igra, in to je tudi njegov namen: prizadeti!. Ne gre za to, ali verjame v to, kar govori, on želi preprosto izzvati povsem določeno reakcijo.

Zakaj **Pulp Fiction** nikakor ni rasističen? Ker situacija v filmu, v kateri črncem Marsellus (Ving Rhames) reče Butchu (belcu, Bruce Willis) *You are my nigger now*, pravzaprav pomeni *Ti si zdaj moj človek* — in nič drugega. Je samo še en dokaz, da se Tarantino hočeš nočeš mora boriti z napredujočo boleznijo, skoraj obsedenostjo Američanov s *political correctness*, čeprav je več kot jasno, da izhaja iz pozicije zadržega in zdravorazumskega filmarja, človeka ki (ko mu ne bi bilo treba) gotovo ne bi zapravljal svojega dragocenega avtorskega časa za izmišljotine tipa *political correctness*, naj so še tako pravične in trendovsko zaželjene. Kar Tarantino pravzaprav poskuša povedati, je, da skuša na svoj način pokazati življenje, kakršno je. Seveda tudi takrat, ko ni ravno popolno. Sam je obiskoval mešano šolo in je doberšen del otroštva in mladosti preživel prav s črnici, tako da je neredko tudi pred njimi uporabljal tabuizirano besedo *nigger*, toda nikakor v negativnem ali slabšalnem, žaljivem pomenu. Kot sem se lahko prepričala, Tarantino, po poklicu igralec, tudi sam odlično oponaša črnski način go-

vora. Zdi se mi, da ima prav ta beseda v ameriški družbi izredno moč. In če ima kadarkoli katerakoli beseda takšno moč, jo moramo kričati in ponavljati, dokler ne izgubi te moči. Nobena beseda ne bi smela imeti tolikšne moči, pravi Tarantino.

Mnogi kanski poročevalci so se spraševali, ali bo **Pulp Fiction**, nabit z nasilnimi prizori, lahko krenil na pot svetovne distribucije brez uporabe cenzorskih škarij. Na te dvome je Tarantino v glavnem zmigoval z rameni. Predvsem se mu ne zdi, da so njegovi filmi res tako nasilni, kot mnogi govorijo, obenem pa povsem odkrito izjavlja, da so po njegovem mnenju pripombe cenzorjev precej na mestu oziroma da se z ljudmi iz cenzorskih komisij da pogovarjati. Ko je šlo za njegov prvi film **Reservoir Dogs**, se je odločil, da se pogovori z ljudmi iz cenzorske komisije. Priznava, da mu je uspelo z njimi najti skupen jezik. Razume namreč njihove težave, da po eni strani ugodijo staršem Amerike, po drugi strani pa tudi filmskim avtorjem, ki nočejo, da se jim filme krajša. Ne gre za to, da bi hoteli biti naciji.

Snemanje **Pulp Fictiona** Tarantino večkrat primerja z uničevanjem svojih najljubših igračk, toda konstruktivni vidik ustvarjanja teh igračk — likov in *casting*, ki ga obožuje — vendarle nastopi pred tem. V primeru, ki je med tem

postal primer *Zlata palma 1994* in se imenuje **Pulp Fiction**, je izbral igralce, ki so že imeli povsem določen *image*, nekateri so menili, da celo premočan, močnejši od vloge. Bruce Willis je svojo kariero zgradil z igranjem močnih in iznajdljivih fantov kot je junak *serijala Umri pokončno*. John Travolta je neutrudni pesalec iz **Vročice sobotne noči** in **Briljantine**, ali dobri očka in mož Kirsty Alley, taksist iz filma **Glej kdo se oglašja**. Uma Thurman je večna zapeljivka, Harvey Keitel čistilec trupel v *remakeu* Bessonove **Nikite**... Tarantino to pojasnjuje takole: *Če igralec prinese s seboj v film svoj image, je to lahko za film dobro ali slabo. Howard Hawks je nekoč dejal, da je, če snemaš western z Johnom Wayneom, pol dela že opravljenega. Igralci, ki v film prinašajo sloves iz svojih bivših filmov, včasih pomagajo, če jih pravilno postaviš, da gledalci tudi brez pomoči naracije takoj razumejo background story. Ko na primer v prvem prizoru filma vidiš Johna Waynea, vejo, kdo je, ne potrebujejo posebne pojasnjevalne zgodbe. Jaz sem Johnovo in Bruceovo predzgodovino izkoristil kot prednost. V film sta s seboj prinesla vse svoje pretekle filme, ne kot breme, pač pa kot prednost. Travolta je idealen za vlogo Vincenta Vega, Willis pa za Butcha. Vlogi sta bili napisani, preden sem vedel, da ju bosta igrala onadva, toda popolnoma sta se ujemala. Onadva sta personalita, a sta vendarle prepričljiva kot bi zares bila Vincent in Butch. Kar poskušam reči je, da se lahko poigravate z njunima osebnostima, toda tega ne smete početi samo zato, da bi se poigravali. Najprej morate točno načrtovati like, potem se lahko zabavate. Veste, jaz najprej pišem filme, šele potem jih režiram.*

Igralci za Tarantina pravijo, da je z njim čudovito delati. Najprej zato, ker se jih, za razliko od drugih režiserjev, ne boji in ostaja do njih vedno kreativno odprt. Sodelovanje z njim povečujejo in izjavljajo, da je bilo tako dobro, da jih je kar malo strah. Tarantino je pred Cannesom izjavljal, da že komaj čaka, da si ogleda film skupaj s publiko, v kinu, z očmi gledalca.

Pravi, da preprosto obožuje zgodbe, ki se končajo čudno in nesrečno. Če mu samo omeniš *happy end*, se ta ljubitelj Sergia Leoneja, Rogerja Cormana, Stanleyja Kubricka, Briana de Palme, Raya in Dona Siegla, namršči. Poudarja pa, da ne dela bistvene razlike med *filmarji*. Gleda vse, obožuje pa *horror*.

Odraščal sem v sedemdesetih (sedaj je star 31 let) in to je bilo fantastično desetletje. Filmi, ki so se pojavljali v teh letih, se po kvaliteti lahko primerjajo s filmi iz tridesetih, pravi Tarantino. Najbrž dobro ve, o čem govori, saj se je dolga leta preživljal z delom v videoteki. Zase pravi, da je nostalgik, romantik, v vsakem primeru upomnik.

Za like v filmu **Pulp Fiction** se res zdi, kakor da svojega življenja v tem filmu niso končali, za njimi je ostalo še precej nedorečenega, veliko je *odprtih mest*, veliko možnih nadaljevanj zgodbe. Tarantino rad govori o strukturi svojega filma: *Film pravzaprav ima svoj konec, le da je nenavaden, ker nas vrača na začetek. To je cel krog. Krog pa se ne nadaljuje, ampak se vrti v krogu. Res je, da je negotovo, kaj se z liki dogaja po tem — in to mi je všeč. Podobne sisteme odprtih koncev so pogosto uporabljali književniki, denimo Sallinger ali Larry McMurtry. Zakaj česa podobnega niso počeli drugi filmarji, iskreno rečeno ne vem. Jaz gotovo ne bom posnel *Pulp Fiction II*, a se povsem lahko zgodi, vsaj upam tako, če bodo igralci za to, da se bosta moja Mia (Uma Thurman) ali Vincent Vega (John Travolta) pojavila v kakšnem mojem drugem filmu. Ali da posnamem film o novih pustolovščinah Butcha (Bruce Willis) in Fabienne (Maria de Medeiros) ali Pumpkina (Tim Roth) in Honey Bunny (Amanda Plummer)*. Tarantino si je, kar je povsem neobičajno, zadržal pravice za like iz **Pulp Fictiona**, kar s ponosom omenja.

Glasba v filmu **Pulp Fiction** je tako kot v **Reservoir Dogs**ih zgodba zase. Tarantino pravi, da mu za vsak lik, za njegovo čimbolj natančno karakterizacijo, najbolj pomaga prav glasba. Tako je že od vsega začetka vedel, da bo v prizoru, v katerem Vincent Vega

(Travolta) pride v hišo Mie (Uma Thurman) glasbena podlaga *Son of the Preacher*, v prizoru, v katerem Travolta in Thurmanova plešeta *twist* pa *Never Can Tell* Chucka Berryja. Glasba mu pomaga, da ustvari vzdušje, tisto pravo atmosfero v filmu, da *podčrta* like. Ne mara, če se **Pulp Fictionu** označuje kot komedijo, čeprav je res, da je v njem veliko nasilja in veliko smeha, veliko elementov *hard-boiled film noir*a. Zanj je ta film svojevrstni *rock and roll spaghetti western*, karkoli že to pomeni. Glasbo v filmu je na tiskovni konferenci poimenoval »*rock and roll Ennio Morricone music*« in izzval smeh cele dvorane.

V pravkar izšli avgustovski izdaji filmskega časopisa *Film Threat* je objavljen tekst, v katerem kritik David E. Williams provokativno primerja film **Reservoir Dogs** s hongkongskim filmom **City on Fire**, dokazujoč od kadra do kadra, kako je Tarantino nesramno okradel režiserja Ringa Lama. Na te obtožbe je Tarantino odgovoril v svojem rafalnem slogu: *Veliki režiserji ne delajo hommageov, oni kradejo. Jaz kradem iz vsakega filma, ki je bil posnet in sem ga imel priložnost videti. O.K.? Rad imam ta film, plakat iz filma imam obešen v svoji sobi. to je normalno.*

Na vprašanja, kako gleda na to, da britanska cenzura ni pustila izdati filma **Reservoir Dogs** na videu, Tarantino odgovarja, da ga to precej vznemirja. Sicer pa moraš filme po njegovem mnenju tako ali tako gledati na velikem platnu. Evropejci, na svoj način prevzeti s samimi seboj, so ponovno želeli Tarantinov komentar odličnega sprejema njegovih filmov v Evropi in posebej na kanskem festivalu. Potrdil je, da mu je Gilles Jacob res pomagal, ko je pred dvema letoma povabil na festival **Reservoir Dogs**, saj je to početverilo gledanost filma. Clovek, ki je leta 1986 še vedno delal za pultom lokalne videoteke in komaj kdaj zapustil L. A. County, prvi velik denar (50.000 dolarjev) pa zaslužil s scenarijem za **Pravo stvar**, ki ga je režiral Tony Scott, je na koncu z gorečo pomočjo Harveyja Keitela posnel **Reservoir Dogs** z budže-

tom 1,3 milijona dolarjev in si šele tedaj privoščil odhod v Evropo. Ker si je obljubil, da ne bo potoval kot turist, se je nastanil v Amsterdamu, kjer je preživel tri mesece. V tem času je veliko potoval, toda zmeraj se je vračal *domov*, v Amsterdam. Prav tam je začel pisati scenarij za **Pulp Fiction**, zato je Amsterdam pogosto omenjan v filmu, ki bo zelo verjetno odprl novo stran kinematografije, svojevrstno novokomponirano kriminalko in *antisuspense* standard. Na sledi duha filmov, kot so **Thelma in Louise**, **Blue Velvet**, **Wild at Heart**, po drugi strani pa tako različen od Lyncheve morbidnosti ali *on the road* estetike Ridleyja Scotta, je Tarantino avtor za devetdeseta *par excellence*. Vse v njegovem filmu **Pulp Fiction** je skrivenčeno, istočasno strašljivo in smešno, napeto in nepredvidljivo, klišeizirano in originalno, realistično in povsem očitno izmišljeno. Mojster dialoga (ko njegovi liki govorijo, si inteligenten gledalec ne želi čimprejšnje akcije, ampak nasprotno, da nadaljujejo z govorjenjem — kot je lepo opazil Samuel L. Jackson) in karakterizacije ima za seboj samo dva filma, poleg tega pa je podpisal še scenarija za **Pravo stvar** in **Natural Born Killers** Oliverja Stonea. Za **Pulp Fiction** na koncu pravi: *S tem filmom se poslavljam od takomimovanega policijskega filma. Vzel sem arhetipske, klasične situacije iz filmov in jih poskušal povedati tako kot se dogajajo v resničnem življenju.*

Eno je gotovo: Quentin Tarantino (Italijani so ga v šali takoj preimenovali v *Trentaquarantino*) je eden najbolj simpatičnih (in najbrž tudi najbolj nadarjenih) nevtikov, kar sem jih imela srečo spoznati.